

ИНОВАЦИЈЕ у настави
часопис за савремену наставу

YU ISSN 0352-2334

UDC 370.8

Vol. 25

САДРЖАЈ 3/12

др Радован Антонијевић	<i>Контекстуални чиниоци постојаности ученика у области математике</i>	5
др Јелена Врањешевећ	<i>Партиципација родитеља у образовно-васпитном процесу: могућности и ограничења</i>	15
др Драган Мартиновић, Иван Марковић, мр Драган Бранковић	<i>Шаховска квалификованост руководиоца изборне наставе шаха у основним школама у Србији</i>	27
др Србољуб Борђевић	<i>Ефикасност дојунске наставе српског језика у зависности од организационог облика</i>	38
мр Милован Љубојевић, др Драгољуб Вишњић, др Јелена Илић	<i>Праћење ефеката програма кошарке као изабране спортске активности у настави физичког васпитања на антропоморфолошки стањус ученика</i>	48
др Александар Стојановић	<i>Развојни курикулум школе – предпоставка квалитетније базичног васпитања и образовања</i>	56
Катарина Завишин	<i>Билингвална настава из персептивне језичке политике и планирања: смернице за пројекат билингвалне наставе на италијанском и српском језику у средњим школама</i>	64
др Ефрозин Ефтимиаду	<i>Које дискурзивне компетенције развијати на часу страног језика у циљу иновирања?</i>	75
мр Вера Вечански	<i>Савремене технологије као извор нових могућности у настави ликовне културе</i>	87
Татјана Нововић	<i>Значај и улога раној и предшколског васпитања у образовном систему Црне Горе</i>	100
Александра Гојков Рајић	<i>Време почетка учења страног језика као чинилац ефикасности учења страног језика</i>	113
мр Бранко Лучић, Снежана Лучић	<i>Ученици у улози креатора наставних медија</i>	120
Бојана Перић Пркосовачки	<i>Примена едукативних програма за младе као могућности иновирања васпитно-образовног процеса у школи</i>	129
Магдалена Ивковић	<i>Интеграција деце оштећеног слуха у музичке програме</i>	138
др Мирослава Ристић	<i>Корисне веб локације</i>	149

CONTENTS 3/12

Radovan Antonijević, PhD	<i>Contextual factors of the students' achievements in the area of mathematics</i>	5
Jelena Vranjesević, PhD	<i>Participation of parents in the educational-pedagogical process: possibilities and limitations</i>	15
Dragan Martinović, PhD Dragan Branković, MA Ivan Marković	<i>Chess Competence of Teachers of Chess as an Elective Subject in Serbian Primary Schools</i>	27
Srboljub Đorđević, PhD	<i>Efficiency of additional classes of Serbian language depending on organisational forms</i>	38
Milovan Ljubojević, MA Dragoljub Višnjić, PhD Jelena Ilić, PhD	<i>Following the effects of basketball programme as the chosen sport activity in teaching physical education at the anthropo-morphological status of students</i>	48
Aleksandar Stojanović, PhD	<i>Developmental curriculum of the school – assumption of the basic pedagogical and educational work of a better quality</i>	56
Katarina Zavišin, MA	<i>Bilingual teaching from the point of language policy and planning policy: directions for the project of the bilingual teaching in the high school</i>	64
Euphrosyne Efthimiadou, PhD	<i>Quelles compétences discursives peut-on cultiver en classe de langue en vue d'innover dans le groupe?</i>	75
Vera Večanski, MA	<i>Contemporary technologies as the source of new possibilities in teaching art</i>	87
Tatjana Novović	<i>Significance and role of the early and pre-school pedagogical work in the educational system of Montenegro</i>	100
Aleksandra Gojkov Rajić, PhD	<i>Time of starting learning a foreign language as the factor of learning efficiency of a foreign language</i>	113
Branko Lučić, MA Snežana Lučić	<i>Students in the role of teaching media creators</i>	120
Bojana Perić Prkosovački	<i>Application of the educational programmes for the young as possibilities of innovating pedagogical-educational process at school</i>	129
Magdalena Ivković	<i>Integrating children with the hearing impairment into musical programmes</i>	138
Miroslava Ristić, PhD	<i>Useful WEB sites</i>	149

др Радован Антонијевић

Филозофски факултет, Београд

Контекстуални чиниоци постигнућа ученика у области математике

Резиме: У раду се разматрају кључни налази студије TIMSS 2007 у области испитивања постигнућа ученика 8. разреда из математике, као и на који начин су ова постигнућа под утицајем одређених карактеристика различитих контекста у којима се остварују. Пошло се од претпоставке да се постигнућа ученика у области математике остварују у одређеном контексту, да нејасно или посредно од њега зависе и да од основних карактеристика различитих контекста зависе и природа и основне карактеристике постигнућа ученика. Секундарна анализа података добијених у студији TIMSS 2007 усмерена је на испитивање повезаности између постигнућа ученика у области математике и варијабли које припадају следећим контекстима: (1) активности у настави математике; (2) афективни однос ученика према настави и учењу математике; и (3) ниво образовања родитеља ученика. Ови различити контексти не делују на исти начин и са истим интензитетом на постигнућа ученика. Циљ проучавања у овом испитивању био је да се утврди ниво и квалитет повезаности постигнућа ученика са елементима наведених контекста наставе и учења математике. Секундарном анализом података добијених у студији TIMSS 2007 обухваћени су узорци ученика 8. разреда из Србије (4.045 ученика), који су учествовали у овом циклусу реализације међународне студије. У испитивању се дошло до следећих закључака: (1) одређене активности у настави математике у значајној мери утичу на природу и ниво постигнућа ученика у области математике; (2) афективни однос ученика према математици одређује ниво интересовања и мотивације за учење математике, па самим тим одређују и ниво и квалитет постигнућа ученика у овој области; (3) ниво образовања родитеља показује се као добар предиктор постигнућа ученика у области математике.

Кључне речи: процес образовања, математика, контекстуални услови постигнућа, постигнуће ученика.

Summary

This paper is on the key reviews of the study TIMSS 2007 in the field of studying achievement of students of the eight grades in Mathematics and the ways these achievements are influenced by some characteristics of different contexts they are realised at. We have started from the assumption that achievements of students in the field of Mathematics are realised in the certain context, that they directly or indirectly depend on the appearance at and that the basic characteristics in a different context they appear depend nature and basic characteristics of the students' achievements. Secondary analysis of the data gained in the study TIMSS 2007 is directed to studying connection between the students' achievements in the area of Mathematics and variables belonging to the following contexts: (1) activities in teaching Mathematics, (2) affective relations of students towards teaching and learning Mathematics, and (3) level of education of parents and students. These different contexts do not have the same intensity on students' achievements. The aim of studying in this research has been determining the level and quality of connection of students' achievement with the elements of the stated contexts of teaching and learning Mathematics. Secondary analysis of the data obtained in the TIMSS 2007 study, included the sample of the eight graders in Serbia (4,045 students), who participated in this cycle of realisation of the international study. The research included the following conclusion: (1) some activities in teaching Mathematics significantly influence nature and level of students' achievements in the area of Mathematics; (2) affective relation of students towards Mathematics determines the level of interest and motivation for learning Mathematics, and nevertheless determines the level and quality of students' achievement in this area; and (3) level of parents' education is show as a good predictor of students' achievement in the area of Mathematics.

Key words: the process of education, Mathematics, contextual conditions of achievement, students' achievement.

др Јелена Враћешевић

Учитељски факултет, Београд

Партиципација родитеља у образовно-васпитном процесу: могућности и ограничења

Резиме: Ученике родитеља (њихова партиципација) у образовно-васпитном процесу представља важну компоненту која је у непосредној вези са квалитетом образовања. Иако партиципација представља и законску обавезу, њена имплементација зависи од мотивације, ставова и сарадње различитих актера у образовном процесу. Ово истраживање се бави начином на који директори основних школа оцајају значај партиципације родитеља, могућности/препреке партиципације у школском контексту, као и утицај који она има на квалитет образовног процеса. У истраживању је учествовало 200 директора основних школа у Србији. У истраживању је коришћен упитник који је направљен на основу прелиминарних фокус групних интервјуа са директорима, као и на основу релевантне литературе о партиципацији родитеља у школском животу. Резултати показују да иако директори сматрају да партиципација родитеља доприноси позитивној атмосфери у школи, мотивацији других родитеља за партиципацију и успеху ученика, она је у нашим школама углавном сведена на споредне активности које нису у вези са процесом образовања у ужем смислу, него са организацијом рада школе. Као највећу препреку директори виде родитеље, њихову незаинтересованост, несигурност и некомпетентност за партиципацију, што ствара „зачарани круг непартиципације“. Партиципација као принцип није постала саставни део школске праксе и процедура и то отежава њену имплементацију у школи.

Кључне речи: родитељи, ученике/партиципација, школа, директори.

Summary

Participation of parents in the pedagogical-educational process represents a significant component in the close relation to the quality of education. Although participation represents the lawful obligation, its implementation depends on motivation, attitudes and cooperation of different actors in the educational process. This research is on the ways of how principals of the primary schools observe the significance of participation of the parents, possibilities/obstacles of participation in the school context, as well as the influence on the quality of the educational process. 200 principals of the primary schools in Serbia took part in the research. The questionnaire used in the research created according to the previous focus group interviews with principals, as well as relevant reference about participation of parents in school life. The results show that although principals consider participation of parents contributing to positive atmosphere at school, motivation of other parents to participate, in our schools participation is limited to indirect activities which are not connected to the process of education in the narrow sense, nor with the organisation of the school work. The greatest obstacles for principals are parents, their indifference, lack of readiness and incompetence for participation, and this creates a circle of “non-participation”. Participation as a principle did not become the integral part of the school praxis and procedures and this makes its implementation at school difficult.

Key words: parents, participation, school, principals.

**др Драган Мартиновић,
Иван Марковић, мр Драган Бранковић**

Учитељски факултет, Београд

Шаховска квалификованост руководилаца изборне наставе шаха у основним школама у Србији

Резиме: Шах је као изборни предмет присутан у основним школама у Србији од септембра 2007. Током прве две школске године истраживањем је обухваћено 106 наставника и 3173 ученика из 83 школе, тј. сви учесници пројекта увођења шаха као изборног предмета у школе. Установљена је недовољна шаховска квалификованост постојеће наставне кадрове (52,83% наставника је било без шаховских категорија или титула, а од њих је само 19,64% прошло претходну шаховску обуку; 47,4% од укупног броја ученика подучавали су наставници без одговарајућих шаховских квалификација), као и њихово непридржавање прописаних наставних планова и програма.

На основу препорука из овог истраживања уследио је низ синхронизованих активности усмерених на обуку постојећих, али и будућих наставника шаха, као и измена норматива који је услашан са жељеним циљевима и заштећеним стањем. Резултати истраживања који су праћили овај процес током треће и четврте године указују на позитиван ефекат уведених мера, али се не могу сматрати конклузивним због сувише крајког посматраног временског периода.

Кључне речи: шах као изборни предмет, шах као дидактичко средство, шаховска компетенција наставника, обука наставника шаха.

Summary

Chess as an optional subject has been present in primary schools in Serbia since September 2007. During the first two years, the research included 106 teachers and 3173 students from 83 schools, i.e. all the participants of the project of introducing Chess as an optional subject at schools. Insufficient chess proficiency of the existing teaching staff has been found (52.83% of teachers were without chess categories or titles, and only 19.64% had passed the prior chess training; 47.4% from the entire number of students were taught by teachers without suitable chess qualifications), as well as their not sticking to the proposed curricula.

Following the recommendations from this research, the whole sequence of synchronised activities followed directed to the training of the existing and future chess teachers, as well as changes of normative adjusted to the appreciated aims and the existing state. Results of the research which followed this process during the third and the fourth year point at the positive affect of these measures, but they cannot be considered as conclusive because of the too short time period.

Key words: Chess as an optional subject; chess as didactical means, Chess competence of teachers, training Chess teachers, Chess Competence of Teachers of Chess as an Elective Subject in Serbian Primary Schools.

др Србољуб Ђорђевић

Учитељски факултет, Врање

Ефикасности дојунске наставае српској језика у зависности од организационој облика

Резиме: Неуспехом ученика у пољегу усвајања програмских садржаја из појединих наставних предмета, или више предмета, одувек су се бавили стручњаци различитих профила. Досадашња истраживања овој проблема указују на постојање веома великог броја узрока који доводе до неуспеха ученика. С обзиром на ту околност, у теорији и пракси сусрећемо и различите системе мера којима се настоји спречити или ошклонили неуспех. У нашем истраживању одредили смо се за систематски рад у ошклањању неуспеха у оквиру организовања и извођења дојунске наставае српској језика. У раду су приказани резултати експерименталне провере ефикасности (у пољегу образовних резултата) индивидуализације дојунске наставае српској језика применом наставних листића у односу на њен традиционални начин организације и извођења. Истраживање је обављено на узорку од 78 ученика IV разреда двеју основних школа.

Добијени резултати извршене истраживања указују да је дојунска настава српској језика ефикасно средство помоћи ученицима који су неуспешни у усвајању програмских садржаја, међутим, ниво њене ефикасности зависи првенствено од саме организације и извођења дојунске наставае. Ученици експерименталне групе (у којој је примењена индивидуализација дојунске наставае) постигли су статистички боље образовне резултате од ученика контролне групе (у којој је дојунска настава организована на традиционалан начин). Овакви резултати упућују на закључак да је дојунску наставау српској језика целесходније индивидуализовати применом наставних листића, него организовати и изводити је на традиционалан начин.

Кључне речи: дојунска настава, организациони облици дојунске наставае, српски језик, индивидуализација.

Summary

Bad results of students considering curricular contents from some teaching subjects, or all of them, have always been the subject of the research of different profiles experts. The research, which has been performed up to now, point at the existence of a great number of causes which lead to failure of students. Considering this circumstance, in theory and praxis, we meet different systems of measures which tend to stop or eliminate failure. In our research we chose systematic work in preventing failure within organising and performing additional classes of Serbian. In this paper, we have shown results of the experimental checking of efficiency (considering educational results), individualisation of the additional classes of Serbian, by application of worksheets, compared to its traditional way of organising and performing. The research has been done with the sample of 78 students of the fourth grade of two primary schools.

Given results of the research show that additional classes of Serbian represent an efficient means to students who show failure in adopting the curricular contents, but the level of its efficiency depends primarily on the very organisation and performing additional classes. Students of the experimental group, in which individualisation of the additional classes was done) achieved statistically better educational results than the students in the control group *in which additional classes were organised in a traditional way). These results point to the conclusion that additional classes of Serbian is more useful to individualise by application of the worksheets, than organising it and performing it in a traditional way.

Key words: additional classes, organisational forms of additional classes, Serbian, individualisation.

мр Милован Љубојевић,
др Драгољуб Вишњић, др Јелена Илић

КК Подгорица/Даниловград, Црна Гора
Факултет спорта и физичког васпитања, Београд
Републички завод за спорт, Београд

Праћење ефеката програма кошарке као изабране спортске активности у настави физичког васпитања на антропоморфолошки статус ученика

Резиме: Ранија истраживања указују да настава физичког васпитања није на одговарајућем и задовољавајућем нивоу, није је примјерена узрасту ученика и њиховим индивидуалним способностима, потребама и интересовањима. Основни разлози неадекватности наставе јесу лоша концепција моделовања наставних програма и мали недељни фонд часова. Ефикасност наставе физичког васпитања може се повећати уз планирање и праћење ефеката наставе, као и уз повећање недељног фонда часова. Међутим, треба узети у обзир и то да просвјетни органи пројектују оквирне програме, а да од креативности и стручности наставника зависи какви ће се резултати постићи.

Праћење и анализа промјена морфолошког статуса ученика у настави физичког васпитања биће је семенити и полазна основа за планирање и програмирање наставе. Морфолошке карактеристике ученика у периоду основне школе веома брзо се мијењају и самим тим долази до промјена и у моторици ученика. Наставник физичког васпитања, као особа која управља процесом наставе, дужан је да, у складу са тим промјенама, прилагоди и програм како би био оптималан за све ученике.

Како су спортске игре значајан фактор и средство у настави физичког васпитања, којим се може утицати на свесврани развој ученика, овим радом се жељело испитати колико кошарка, као изабрана спортска активност, може утицати на промјене морфолошког статуса код ученика.

Истраживање је сprovedено на узорку од 140 ученика, подијелих у контролну (31 дјечак и 30 дјевојчица) и експерименталну групу (42 дјечака и 37 дјевојчица), ученика 7. разреда основне школе. Контролну групу су чинили ученици који су похађали редовне часове физичког васпитања, а експерименталну групу ученици који су, осим наставе физичког васпитања, имали и додатна два часа кошарке, коју су сами одабрали. Испитаницима су праћене промјене под утицајем кошарке на седам морфолошких варијабли. Истраживање је трајало једно полугодје. Резултати су показали да је под утицајем програма кошарке дошло до промјена код дјечака (обим подлактице), док код дјевојчица није било промјена на мјереним варијаблама.

Кључне ријечи: наставни програм, морфологија, кошарка.

Summary

Previous research show that Physical education classes are not on a sufficient satisfactory level and it is not adjusted to the age of students and their individual abilities, needs and interests. Basic reasons for insufficient teaching are bad concepts of modelling teaching programmes and the number of classes which cannot be divided. Efficiency of teaching Physical Education can be improved by planning and following the effects of teaching and by additional classes in the week. But, we should take into account that educational experts make framed programmes, and the creativity and proficiency of teachers make the results possible.

Observing and analysis of the changes of the morphological status of students in teaching Physical Education is a significant segment and the starting point for planning and programming teaching. Morphological characteristics of students in the period of the primary school change very fast and these results in changing in motor abilities of students. Physical Education teacher, as the one who manages the process of teaching must, in accordance with these changes, adjust the programme, so that it could be optimal for all students.

As sport games are an important factor and means in teaching Physical education, which may influence the many-sided development of students, in this paper we want to study how much basketball as the chosen sport activity can influence the changes of the morphological status of students.

The research has been done at the sample of 140 students divided into the control group (31 boys and 30 girls) and the experimental group (42 boys and 37 girls), students of the seventh grade of the primary school. Control group consisted of students who attended Physical education classes regularly and the experimental group those who had additional basketball classed apart from the regular ones. The interviewees were checked upon the changes under the influence of basketball at the same morphological variables. The research lasted for one school term. The results have shown that under the influence of basketball there were changes at boys' bodies (circumference of forearm), whereas there were no differences at measurement variables.

Key words: curricula, morphology, basketball.

др Александар Стојановић¹

Учитељски факултет, Београд

Развојни курикулум школе – претпоставка квалитетније базичног васпитања и образовања

Резиме: Курикулумски процес организације васпитно-образовног процеса данас се сматра језгром савремене образовне политике, модерне педагогике и дидактике. У курикулуму се налазе циљеви, задаци и садржаји који се морају операционализовати, реализовати и учинити мерљивим. Основни разлог за стварање квалитетног курикулума јесте чињеница да он суштински утиче на ефикасно задовољење потреба ученика, наставника и родитеља.

Развојни курикулум школе можемо сматрати оквиром и инструментом за систематично, континуирано планирање и унапређивање рада школе и подизање квалитета базичног образовања и васпитања из више разлога. Он се односи на укупну активност школе и представља документ којим се предвиђа начин деловања и утицај вредновања целокупне реализације васпитно-образовног рада на ученике и наставнике. Развој школског курикулума подразумева промене, иновације, предвиђање ефикасније унутрашње организације школе. У њему долазе до изражаја карактеристике модерне наставе као процеса активног и партнерског стицања компетенција ученика и учитеља коришћењем разноврсних облика рада, метода, наставних средстава и медијског посредовања. Квалитет базичног васпитања и образовања ученика зависи од стручног развијања школског курикулума у коме се креира и унапређује подстицајна средина за учење, настава добро структурира, користи разноврсне методе, бирају одговарајући садржаји, подстиичу индивидуални капацитети ученика, подстиичу њихове креативне способности, омогућава активно и континуирано сучеловање ученика са културом, омогућава рефлексија сопствене праксе ишг.

Кључне речи: курикулум, курикулумски процес, курикулумске концепције, развојни курикулум школе, квалитет васпитања и образовања.

Summary

Curricular approach to organisation of the pedagogical-educational work today is considered to be the core of contemporary educational policy, as well as modern pedagogy and didactics. The stress is on aims in the curriculum, as well as on tasks and contents which have to be operational, realised and valuable. The basic reason for creating the curriculum of a great value is the fact that it basically influences efficient satisfaction of the students', teachers' and parents' needs.

Developmental curriculum of the school can be considered to be the frame and instrument for systematic, continuous planning of the school work and raising the level of quality of basic educating and pedagogical work from different reasons. It refers to the entire activity of the school and presents the document which predicts the way of dealing and the influence of valuating the whole realisation of the pedagogical-educational work of students and teachers. Development of the school curriculum means changes, innovations, predicting more efficient inner organisation of the school. Characteristics of the modern school are seen in it as the process of active and partner gaining competencies of students and teachers using different methods of work, methods, teaching means and teaching materials and media mediating. Quality of basic pedagogical work and education depends on the expert development of professional development of the school curriculum in which encouraging environment is created, teaching is well structured, different methods are used, individual capacities of students are used, creative abilities are used, active and continuous facing the students with cultures, enable own praxis reflection.

Key words: curriculum, curricular approach, curricular concepts, developmental curriculum, developmental curriculum of the school, quality of pedagogical work and education.

Катарина Завишин

Филолошки факултет, Београд

**Билингвална настава из персективе
језичке полијике и планирања: смернице
за пројекат билингвалне наставе на
италијанском и српском језику у средњим
школама**

Резиме: Билингвална настава која подразумева употребу мајерне и страног језика у образовању представља значајну новину у савременој настави. Овакав концепт образовања представља један од циљева европске језичке политике у оквиру ширења вишејезичности и интеркултуралности у Европи. Поред тога, резултати истраживања указују да ученици који похађају овакав облик наставе достижу висок ниво језичких компетенција на страном језику, за разлику од ученика који прате традиционалну наставу страног језика. Међутим, потребно је напоменути да је за увођење оваквог облика наставе у образовни систем једне земље неопходно најживо планирање како на нивоу планова, програма и наставног кадра, тако и из персективе језичке политике и планирања. Од 2004/2005. школске године одлуком Министарства просвете и спорта билингвална настава је уведена у Трећој београдској гимназији и то на француском и италијанском језику. Циљ нашег рада јесте да прикажемо тренутну организацију билингвалне наставе на италијанском језику, али и смернице за даљи рад на основу досадашње искуства у настави као и на основу примера из праксе неких европских земаља. Такође, сматрамо да би приказано стање у билингвалној настави и смернице за даљи рад биле од изузетног значаја за предстојеће потписивање Меморандума између Републике Италије и Републике Србије у вези са оснивањем двојезичних школа у Републици Србији на италијанском и српском језику.

Кључне речи: билингвална настава, италијански језик, језичка политика, језичко планирање, средњошколски ниво.

Summary

Bilingual teaching which includes mother tongue and a foreign language in educating represents an important issue in contemporary teaching. This concept of education represents one of the aims of European language policy in the frame of widening multilingualism and interculturality in Europe. Apart from this, results of the research show that students attending this form of classes achieve a high level of language competencies, in comparison to students who attend traditional classes of a foreign language. But, it is necessary to stress that introducing this sort of teaching into the educational of a country, it is necessary to plan a curricular, planning and staff matters from the perspective of the language policy and planning. In the school year 2004/2005 upon the decision of the Ministry of Education, bilingual teaching is introduced in the Third Belgrade High School in French and Italian. The aim of our paper is to represent the current organisation of the bilingual teaching in Italian, but directions for further development based on the experience in etching in European countries. We also think that the shown state in bilingual teaching and directions for further work would be of a great significance for the future signing of the Memorandum between the Republic Italy and the Republic of Serbia considering foundation of bilingual schools in the Republic of Serbia in Italian and Serbia.

Key words: bilingual teaching, Italian, language policy, language planning, high-school level.

Dr. Euphrosyne Efthimiadou**Ecole de l'Air hellénique, Grèce**

Quelles compétences discursives peut-on cultiver en classe de langue en vue d'innover dans le groupe?

Résumé: La langue se présente non seulement comme un système de signes pour établir une approche fonctionnelle mais aussi comme un moyen d'expérimenter des savoirs. Sous cet aspect, il s'avère important d'étudier le processus des compétences discursives, qui pourraient promouvoir des actions efficaces. Un plan d'action qui viserait à atteindre ces objectifs pourrait suivre le schéma suivant : a) Observer, b) Porter un jugement et hiérarchiser les éléments, c) Réagir par analogie et/ou combiner des éléments, d) Recourir à la divergence et réagir par contraste, e) Tendre à l'originalité. D'autre part, l'instauration des stratégies de motivation du groupe sollicite la spontanéité naturelle de la part du participant et le conduit à envisager ses réels problèmes. Quant à la mise en œuvre des situations constructives, elles visent à cultiver les compétences discursives du groupe tout en recourant aux nouvelles applications des TICE. Ainsi, l'apprenant vit son apprentissage au sein d'une situation authentique où il souligne sa présence par l'emploi varié des formes expressives. L'innovation est, d'une part, une tactique adoptée par l'animateur afin de faire susciter la créativité des apprenants, et, d'autre part, une initiation progressive des sujets qui les amènera vers l'élaboration des compétences discursives.

Mots-cles: Compétences discursives, Techniques de motivation, Situations constructives, Expérimentation des savoirs.

мр Вера Вечански

Учитељски факултет, Београд

Савремене технологије као извор нових могућности у настави ликовне културе

Резиме: У раду је приказан однос традиционалних и савремених медија у визуелним уметностима и разматран утицај нових медија на промене у уметности. Представљене су могућности употребе мултимедија у настави ликовне културе и анализирани су начини како мултимедији доприносе бољем квалитету наставе из овог предмета. На основу анализе postoјеће литературе и података са интернета, мултимедији су класификовани према различитим начинима употребе у настави ликовне културе. Тако имамо рачунаре као средство за стварање, рачунаре као средство за архивирање и презентацију уметничких дела, рачунаре као средство за компјутерски помоћу учење и рачунаре као извор знања. Посебна пажња посвећена је образовним ресурсима музеја на интернету и њиховом доприносу квалитету наставе ликовне културе.

Кључне речи: савремени медији, мултимедији, интернет, образовни ресурси музеја на интернету, настава ликовне културе.

Summary

This paper is on the relation between traditional and contemporary media in visual arts and the influence of new media in changes in visual arts and the influence of the new media on changes in art. There are possibilities of using multimedia in Art shown and ways of contribution multimedia to better qualities of teaching this subject. Based on the analysis of the existing literature books and the Internet data, multimedia have been classified according to the different ways of use in teaching Art: computers as means for creating, computers as means of archiving and presentation of the works of art, computers as means for IT aid in learning and computers as source of knowledge. Special attention was devoted to educational resources and their contribution to the quality of Art teaching.

Key words: contemporary media, multimedia, the Internet, educational resources at the Internet, teaching art.

Татјана Нововић

Филозофски факултет, Никшић, Црна Гора

Значај и улога раној и предшколској васпитања у образовном систему Црне Горе

Резиме: Циљ рада је представљање и анализа актуелној предшколској амбијенци у контексту јединствене образовне система у Црној Гори, а у свијетлу измијењене, осавременене, научно и стручно унапријеђене сагледавања пошеницијала раној дјетињства. У том смислу, биће урађена анализа садржаја кључних, референцијних докумената, који усмјеравају развој и перспективе предшколској васпитања у нашој средини. Кључни параметри су нам:

- нормативни оквири за развој и функционисање предшколства у Црној Гори (Закон о предшколском васпитању и образовању, Стратегија раној и предшколској образовања за период од 2010–2015);

- опис начина доношења и развијања курикулума као и степен његове отворености и примјенљивости из угла васпитача;

- мјесто и улога васпитача у образовном систему Црне Горе, фокусирањем пажње на двије неодојиве компоненте цијеловитог професионалној припремања наставника: а) модел иницијалној образовања наставника предшколској васпитања у Црној Гори кроз представљање структуре самој програма по коме се образују васпитачи; б) модел професионалној усавшавања наставника предшколској васпитања, који сагледавамо преко анализом Каталога стручној усавшавања (Завод за школство Црне Горе) за посљедњих пет школских година.

Упркос спорим променама, остварању и заговарању нормативистичке слике дјетињства и концепција који карактерише детерминизам, прескриптивности, предвидивости, дидактички усвојени, школаризовани начин планирања укупних активности, актуелни предшколски контекст у Црној Гори, носи све изразитија објекта отворене, флексибилној амбијенци за учење, усклађене с аутентичним искуствима и потребама дјеце, учесника, средине.

Кључне ријечи: стратегија, флексибилност, предшколско васпитање, рани развој.

Summary

The aim of the paper is presenting and analysing the existing pre-school surrounding in the context of the unique educational system in Montenegro, in the light of changed, up-to-date, scientific and professional improvement of the potential of early childhood. In this respect, there is going to be the analysis done of the contents of key, reference documents which direct the development and perspectives of pre-school pedagogical work in our environment. Key parameters are:

- normative frames for development and functioning the pre-school system of Montenegro (Law on pre-school pedagogical work and education, Strategy of early and pre-school education in the period 2010-2015);

- description of the ways of creating and devoting curriculum and the degree of its openness and application from the point of a pre-school teacher;

- place and role of a pre-school teacher in the educational system of Montenegro, focusing attention at two inseparable components of the integral professional preparation of teachers: a) model of initial education of teachers of pre school pedagogical work in Montenegro through presenting the structure of the very programme for educating pre-school teachers; b) model of professional development of pre-school which we observe by the review and analysis of the catalogue of professional development (The School Institute of Montenegro) for the period of the last five school years. In spite of slow changes, existence and advocating normativistic picture of the childhood and concept characterised by determinism, prescriptively, predicting, didactically shared, school-like ways of planning the entire activities, actual preschool context in Montenegro, carries more expressed forms of open, flexible environment for learning, adjusted to the authentic experience and needs of children, participants of the environment.

Key words: strategy, flexibility, pre-school pedagogical work, early development.

Александра Гојков Рајић

Учитељски факултет, Београд

Време почетка учења странијезика као чиница ефикасности учења странијезика

Резиме: У делу науке о језику посвећеном његовом учењу већ дуго се жустро дискутује о времену када са учењем треба почети, односно који се резултати могу остварити, при чему су се утврдиле одређене позиције, од којих једна заступа тезу „шије пре, то боље“. Ова теза се постепено намећула, те већина деце код нас, па и широм Европе, данас са учењем енглеској језика почиње већ на предшколском узрасу, али се у већем разреду сусреће са још једним странијезиком. Овакав распоред момената у којима се са учењем странијезика почиње остворило је њихове резултате, односно компетенција које се од ученика могу очекивати. Након сагледавања сprovedених истраживања и објављене литературе, закључено је да би најбоље са њихове идеалне времена почетка учења странијезика требало преусмерити на оптималне методе за његово усвајање, јер се странијезик ефикасно може учити у свим узрасима и животињим додима ако се примене за њихове моменате адекватне методе.

Кључне речи: почетак учења странијезика, учење странијезика у настави, усвајање другојезика у окружењу.

Summary

In the part of language of science, devoted to its learning, there are severe disputes about the time when children should start learning a foreign language, i.e. which results should be realised, and some positions were determined: one that advocates the principle “the sooner the better“. This thesis has been posed gradually, because many children in our country and abroad start learning English at the pre-school level, but in the fifth grade they start learning another foreign language. This timing of starting to learn foreign languages opened the issues of results, i.e. competencies which can be expected from students. After observing the completed research and the published reference books, we came to conclusion that the ideal time for starting to learn a foreign language should be directed to optimal methods for its adoption, because foreign language can be efficiently learned at any age and if the adequate methods are applied.

Key words: starting to learn a foreign language, learning a foreign language in teaching, adopting the second language in the environment.

мр Бранко Лучић, Снежана Лучић

Средња стручна школа, Црвенка
ОШ „20.октобар“, Сивац

Ученици у улози креатора наставних медија

Резиме: Увођење иновација у наставни рад подразумева разноврсне методе и облике рада и употребу разноврсних наставних средстава и наставних материјала. Ученици могу веома квалитетно да допринесу процесу стварања материјала за наставу. Нарочито се квалитетним сматрају наставни материјали настали самосталним радом ученика вођених упућивањима наставника. У овом раду је приказана креативна улога ученика у процесу припреме и реализације примене образовне игре Луграм у настави геометрије за млађе основце. Методом експеримента са паралелним групама, истраживања о утицају Луграма на учење геометрије сprovedена школске 2006/07. и 2009/10. године, у раду са ученицима трећег разреда, дала су охрабрујуће, статистички значајне резултате. У истраживању сprovedеном у мају 2010. године употребљена је збирка од 120 Луграм-задања које су самостално креирали ученици четвртог разреда основне школе користећи могућности програма Луграм. Такође, ови ученици су учествовали и у припреми првих верзија Луграма за слабовиду и слепо децу. Приказани пример потврђује да креативни потенцијал ученика значајно доприноси укупном креативном потенцијалу школе.

Кључне речи: ученици, креативност, наставни медији.

Summary

Introducing innovations into teaching means various methods and forms of work and the use of various means and teaching materials. Students can contribute to the process of creating materials for teaching in a creative way. Teaching materials of the best quality are considered to be the ones which appeared by the individual work of students led by the teachers' instructions. This paper is on the creative role of students in the process of preparation and realisation of the application of the educational play Lugram in teaching geometry for younger primary school students. The method of experiment with parallel groups, research of influence of Lugram on learning Geometry was done in the school year 2006/07 and 2009/10 with the third grade students, and it gave encouraging, statistically significant results. In the research in May 2010, the collection of 120 Lugram tasks was used, created individually by the students of the fourth grade of the primary school, using the possibilities of the package programme Lugram. Also, these students participated in preparation of the first versions of Lugram for children with eyesight impairment and the blind ones. The shown example confirms that the creative potential of students significantly contributes to the creative potential of the school.

Key words: students, creativity, teaching media.

Бојана Перић Пркосовачки¹**Медицинска школа „7. април“, Нови Сад****Примена едукативних програма за
младе као могућности иновирања
васпитно-образовног процеса у школи**

Резиме: У овом раду ауторка жели да представи јавности један од могућих приступа примене радионичарског рада у настави као иновативног методичког приступа а у светлу иновирања курикулумске политике и обезбеђивања квалитета у образовању. У том правцу, креиран је Едукативни програм за младе „Стицање живих вештина“ за ученике 3. разреда средње стручних школа.

Овај програм је скуп знања и вештина из неколико области, посебно прописаних категорија живих вештина за које се предвиђа да ће их ученик након изласка из средње школе практично свакодневно примењивати. Програм садржи следеће области: вештине успешне комуникације, вештине које подстичу развој самопоуздања и самопоштовања, вештине за конструктивно решавање проблема и вештине за успешно изражење посла.

Осмишљавањем и реализацијом програма „Стицање живих вештина“ желимо да младим људима пружимо подршку и да их оснажимо за успешно савладавање могућих препрека током школовања и након изласка из средње школе.

Методичко решење едукативног програма је у примени радионичарског облика рада или радионица као стратешки осмишљеног интерактивног рада са младима. С тим у вези, програм има двојаки циљ. Први циљ програма препознајемо у томе да током радионица ученици буду подстакнути на активно учење, а даље, да на специфичан начин пренесе знање и вештине предвиђене програмом.

Кључне речи: квалитет у образовању, едукативни програми за младе, радионичарски рад.

Summary

In this paper, the author wants to present one of the possible approaches of application workshops in teaching as an innovative methodological approach in the light of innovating curricular policy and providing quality of education. In this respect, we have created Educational programme for the young "Achieving life skills" for the students of the third grade of the secondary vocational schools.

Educational programme for the young Gaining Life Skills is the collection of several fields' skills, particularly grouped categories of life skills which are assumed to be used every day after leaving the secondary school. Educational programme for the young includes the following fields: skills of successful communication, skills which encourage development of self-confidence and self-esteem, skills for constructive solving of problems and skills for successful searching for work.

Creating and realising educational programme for the young Gaining Life Skills, we want to offer to the young people support and to encourage them for successful solving potential obstacles during schools after leaving the secondary school.

Methodological solving of educational programmes and application of the workshop work, or workshops as strategic created interactive work with children. Considering this, the programme has a double aim. The first aim of the programme is seen in the activities of encouraging students to participate actively in the workshops, and further on, in specific way to convey knowledge and skills of the programme.

Key words: quality in education, educative programmes for the young, workshop work.

Интеграција деце оштећеног слуха у музичке програме

Резиме: Овим радом желимо да прикажемо један од могућих начина организовања наставе музике који учитељи музике могу користити како би и глуве и наглуве ученике успешно укључили у све музичке активности. Музички програм који ћемо кратко изложити у овом чланку покренут је 1975. и са изузетним успехом примењиван до 1988. године у школи за глуве „Mary Hare“ у Нуберију у Енглеској. Представљајући управо овај програм музичког образовања глувих и наглувих ученика, желели смо да уверимо и децу оштећеног слуха и њихове учитеље да и ова деца могу да уче и изводе музику на високом академском нивоу и охрабriamo их да заједно крену у авантуру стварања музике.

Кључне речи: музички програми, глуви и наглуви ученици, учитељи музике, интеграција.

Summary

The aim of this paper is pointing at one of the ways of organising teaching Music, which teachers of Music may use to include students with hearing impairment successfully into all the musical activities. Musical programme which we shall show in this paper started and successfully applied between 1975 and 1988 at the Mary Hare School for children with the hearing impairment in Newberry in England. This is why we wanted to introduce this very programme of Musical education for children with hearing impairment, so that we could persuade children with the hearing impairment and their teacher that these children can learn and play music at the high academic level and encourage them to start the adventure of creating music together.

Key words: musical programmes, students with the hearing impairment, teachers of Music, integration.